

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

X

tegen

Het Laatste Nieuws en HLN.be

Met een mail van 6 februari 2016 dient mevrouw X een klacht in tegen Het Laatste Nieuws en HLN.be. Aanleiding zijn vier artikels:

- in de krant van 16 december 2015 onder de titels ‘Doodgereden door buurman. Jongen van 16 pas uren later gevonden in gracht’ en ‘Ouders vinden zelf hun zoon na bange nacht. Doodrijder dumpst auto bij moeder en vader en gaat werken’;
- op de website van 17 december 2015 onder de titel: ‘Doodrijder van Dylan “Ik ben wél gestopt, om fiets van onder mijn auto te halen”’;
- in de krant van 3 februari 2016 onder de titel ‘Geen enkelband voor doodrijder Dylan. Parket gaat in tegen beslissing raadkamer’.

Geert Van Hecke, stafmedewerker journalistieke deontologie bij De Persgroep, antwoordt met een brief van 8 maart, waarop X repliceert met een brief van 12 april 2016.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 2 juni 2016. X en haar advocate Nathalie Vanhove woonden de hoorzitting bij, en ook Geert Van Hecke en journalist Björn Maeckelbergh waren aanwezig.

DE FEITEN

De artikels gaan over een ongeval met vluchtmisdrijf waarbij een jongen van 16 om het leven kwam. Ze schrijven dat de ouders samen met de politie het lichaam van hun zoon vonden en dat de bestuurder zijn auto verborg en ging werken, voor hij zich ging aangeven bij de politie. Volgens het derde artikel op HLN.be verklaarde de bestuurder eerst dat hij niet wist dat hij iemand had aangereden en daarna dat hij een fietser had gezien, en ook dat hij stopte om een fietswiel van onder zijn auto te halen en daarna doorreed.

Het laatste artikel gaat over het beroep van het parket tegen de beslissing van de raadkamer om de bestuurder een enkelband te geven, waardoor hij in de cel moest blijven. Volgens dit artikel verklaarde de bestuurder dat hij de jongen nooit gezien had en dat hij stopte omdat de fiets klem zat onder zijn auto.

Klaagster is de echtgenote van de bestuurder die vluchtmisdrijf pleegde. Ze klaagt aan hoe pers en media zijn omgegaan met het vermeende vluchtmisdrijf van haar man en heeft het over schending van de privacy, opdringerig handelen en foutieve berichtgeving.

De privacy is geschonden door de vermelding van de voornaam en de eerste letter van de familienaam van haar echtgenoot, zegt klaagster. Ook dat haar man vrachtwagenchauffeur is, hun aantal kinderen en de doodsoorzaak van hun eerste kindje noemt ze niet relevant. Het verhaal van hun eerste kindje heeft in een vakblad gestaan, maar dat was met toestemming. Klaagster neemt ook aanstoot aan de foto van haar man. De foto was wel geblurd, maar was voor iedereen herkenbaar. Klaagster vraagt zich af waarom de krant bij andere vluchtmisdrijven geen identiteitsgegevens bekendmaakt, en bij haar man wel.

Klaagster betreurt dat de media haar en haar schoonouders lastig vielen via telefoon, SMS en Messenger, terwijl zij zelf sereen en discreet bleven uit respect voor de familie van het slachtoffer en de politie hen gevraagd had om niet te reageren op vragen van de pers.

Klaagster zegt dat de artikels fouten bevatten, maar dat ze in het belang van het onderzoek niet kan ingaan op de onwaarheden. Ze geeft de rapporteringscommissie wel inzage in het verslag van twee verhoren van haar man door de onderzoeksrechter en de politie. Zowel feitelijke elementen als bekentenissen waarover de krant het heeft, komen niet overeen met de gegevens uit het onderzoek. Zo verborg haar man zijn auto niet bij zijn ouders, maar parkeerde hij hem voor hun huis omdat hij platte band had door de aanrijding. De omstandigheden van het ongeval zijn nog niet bekend, er is nog geen verslag van een verkeersdeskundige en geen autopsierapport. Klaagster vraagt zich dan ook af waarop de krant zich baseert en neemt aanstoot aan zogenaamde bekentenissen van haar man in de ik-vorm, die hij niet verklaard heeft. De krant heeft de feiten aangedikt en een fictief verhaal gebreed waarvan volgens de politie nog niet de helft klopt, zegt klaagster. Ze tilt zwaar aan de suggestie dat haar man in de portefeuille van het slachtoffer keek om te zien wie hij aangereden had. Ze begrijpt dat dit een citaat is van de vader van het slachtoffer en respecteert zijn uitspraak, maar vindt dat de krant die uitspraak niet had mogen weergeven. De media verwijzen naar betrouwbare of gerechtelijke bronnen, maar hebben klakkeloos dingen van elkaar overgenomen. Klaagster vindt dat ze hun bronnen bekend moeten maken.

Klaagster besluit dat haar man veroordeeld is door de pers nog voor het gerechtelijk onderzoek duidelijkheid heeft gebracht. Ze vindt dat de pers een monster gemaakt heeft van haar man en noemt de stijl van Het Laatste Nieuws lasterlijk en aasgierlijk.

Het Laatste Nieuws en HLN.be verdedigen hun aandacht voor de zaak. Het toenemend aantal vluchtmisdrijven en de bescherming van de zwakke weggebruiker verdienen aandacht, en bovendien waren er net in die periode verschillende vluchtmisdrijven met dodelijke afloop. In dit geval waren er extra confronterende gegevens zoals het verbergen van de auto, het profiel van de bestuurder dat niet beantwoordt aan het cliché van de wegpiraat en de vraag of het slachtoffer nog geleefd zou hebben als de bestuurder meteen de hulpdiensten had verwittigd. Daarom heeft de krant de omstandigheden van het ongeval en het profiel van de dader zo nauwkeurig mogelijk geschetst.

De privacy is niet geschonden. Krant en website hebben alleen de voornaam en eerste letter van de familienaam van de bestuurder genoemd, en die beperkte identificatie was verantwoord gezien de maatschappelijke relevantie van de feiten. Overigens had het ook gekund om de volledige naam te noemen, aangezien de bestuurder bekend had.

De publicatie van de foto was geoorloofd. We leven in een beeldcultuur en de foto toont aan dat de krant op alle punten goed geïnformeerd was, maar ze was ook geblurd en niet herkenbaar voor het brede publiek.

Ook de profielschets van de bestuurder was relevant. De krant wilde net aantonen dat het ging om een verantwoordelijke man met een gezin en een beroepschauffeur, en niet om een wegpiraat zoals het cliché wil. Daarom liet de krant op dezelfde pagina ook een politierechter en een verkeerspsycholoog uitleggen waarom gewone mensen vluchtmisdrijf plegen. Dat geheel biedt het publiek een houvast over laakbaar en strafbaar gedrag bij iemand van wie men het niet verwacht en toont aan dat de krant geen monster heeft gemaakt van haar man, zoals klaagster beweert. De krant wijst er ook op dat de bestuurder zelf praatte over zijn werk als chauffeur en over zijn overleden kindje in een publiek toegankelijk vaktijdschrift.

De journalisten hebben zich niet opdringerig gedragen. Gezien de zwaarwichtigheid van de feiten hebben ze contact gezocht met klaagster om wederwoord te vragen nadat de advocaat van haar man geen verklaring wou geven. De SMS-berichten tonen aan dat ze zich niet opdringerig gedroegen en dat ze hun bedoelingen en vragen op een correcte manier bekendmaakten. Ze hebben klaagster niet thuis opgezocht.

De krant spreekt tegen dat de artikels fouten bevatten. De berichtgeving steunt op vertrouwelijke bronnen die bij het politieonderzoek betrokken waren en op bevindingen en verklaringen die in de loop van het onderzoek geacteerd werden. Die gegevens zijn gecheckt bij de woordvoerder van het parket, die ze bevestigde of desgevraagd niet ontkende, en zijn later onderkend door de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. Ook de verklaringen van de bestuurder in de ik-vorm komen van bronnen dicht bij het onderzoek, wat overigens ook blijkt uit het feit dat ook andere kranten in de ik-vorm citeren.

Waar de berichtgeving steunt op bronnen die niet professioneel bij het onderzoek betrokken waren, vermeldt de krant expliciet van wie de verklaringen kwamen. Zo kwam de suggestie dat de bestuurder in de portefeuille van het slachtoffer keek om te zien wie hij aangereden had niet van de krant, maar is het een citaat van de vader van het slachtoffer dat woordelijk in al zijn nuance is weergegeven. De journalisten hebben daarover wederwoord gevraagd aan klaagster en de advocaat van haar man, maar geen van beide wou reageren.

Klaagster spreekt in algemene termen over een fictief verhaal met onwaarheden en overdrijvingen, maar haalt geen concrete gegevens aan om die beschuldigingen hard te maken. Ze verwijst ook niet naar een artikel in de krant van 28 december over bijkomend onderzoek van het parket dat de verdenking op haar man zou kunnen ontlasten.

De krant betwist ten slotte dat de journalisten hun bronnen bekend moeten maken, zoals klaagster vraagt. Zowel de beroepsethiek als de wet waarborgen het bronnengeheim.

BESLISSING

De Raad heeft geen zicht op de precieze omstandigheden van het ongeval en op de contacten die de krant heeft gehad met bronnen dichtbij het onderzoek. De krant is ook niet verplicht om die bronnen bekend te maken. Sommige verklaringen die in de artikels worden vermeld zijn niet terug te vinden in de twee verhoren die klaagster ter inzage heeft gegeven aan de rapporteringscommissie, maar de Raad heeft geen zicht op het volledige dossier. Als een journalist zich baseert op verklaringen van vertrouwelijke bronnen in een gerechtelijk onderzoek, moet hij extra aandacht besteden aan correct en voorzichtig formuleren, aangezien niet elke politieman of justitiemedewerker per definitie een gezaghebbende bron is en aangezien de verklaringen niet controleerbaar zijn voor het publiek. Dat geldt zeker voor de citaten van de bestuurder in de ik-vorm die de journalist niet van de bestuurder zelf had, maar van een bron bij politie of gerecht. In de huidige stand van zaken heeft de Raad evenwel geen aanwijzingen dat de journalist en de krant onverantwoordelijk zouden zijn omgegaan met de verklaringen die hen door bronnen zijn meegedeeld.

De passage dat de bestuurder in de portefeuille van het slachtoffer zou gekeken hebben om te zien wie hij aangereden had, is een citaat van de vader van het slachtoffer dat de journalist als zodanig heeft weergegeven.

Gezien de ernst van de feiten waarbij de schuld aannemelijk werd gemaakt door bekentenissen en door verklaringen van het parket, is de Raad van oordeel dat beperkte identificatie van de bestuurder geoorloofd was. De foto is bewerkt en de ogen zijn geblurd, al had een grotere mate van onherkenbaarheid de voorkeur verdiend, iets waarvoor de Raad aandacht vraagt.

De journalisten hebben contact genomen met klaagster en haar familie om gegevens te checken en hun versie van de feiten te vernemen, maar ze hebben zich daarbij niet opdringerig gedragen, al begrijpt de Raad dat de algemene media-aandacht overweldigend was voor klaagster.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 16 juni 2016